

релігієзнавчої освіти можуть забезпечити кваліфіковані кадри, які мають вищу освіту, належну педагогічну підготовку, володіють енциклопедичними знаннями. Проте таких кадрів катастрофічно не вистачає. Їх ніхто не готує. До викладання релігієзнавчих дисциплін залучаються випадкові люди, які не мають належної освітньої підготовки. Вони як правило керуються принципом релігійної нетерпимості, дають інтерпретацію загальнолюдських та християнських моральних цінностей у річищі своєї конфесії, принижують значимість інших віросповідань. Спостерігається психологічне і моральне насильство над особистістю, спроби впливу незаконними формами на свідомість і підсвідомість дітей та молоді. Підготовку висококваліфікованих кадрів у галузі релігієзнавства можна забезпечити спільними зусиллями церков та держави на контрактній основі. Але церкви не проявляють належної уваги до цієї проблеми, а деякі з них взагалі побоюються того, щоб це не привело до відродження атеїзму.

Нас особливо турбує діяльність закордонних функціонерів з різних об'єднань, які активно пропагують не характерні для України релігійні вірування, нехтують традиційними духовними цінностями українського народу, а відтак чинять психологічне та моральне насильство над особистістю, принижують гідність української людини. Протистояти такій експансії в значній мірі може лише ефективно налагоджена релігієзнавча освіта. Вона має здійснюватися на принципах гуманізму, толерантності і дотримання принципу свободи совісті. Вона повинна спрямовуватися в русло нормалізації міжконфесійних відносин і забезпечення стабільності суспільства.

К.ф.н. **О.Саган** (м.Київ)

ВСЕЛЕНСЬКЕ ПРАВОСЛАВ'Я ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ СТАТИСТИКИ

Подаємо деякі статистичні дані про православні церкви світу. Ці дані не є остаточними - кількісні характеристики і юридичне підпорядкування деяких церковних утворень постійно змінюються, але в цілому це допоможе сформулювати загальне уявлення про православ'я у світі і тенденції його розвитку.

Назва Церкви, час отримання автокефалії, титул глави Церкви	Церковні утворення, що входять на правах автономії	Інші утворення, що входять у Церкву
1	2	3
1.Константинопольська ПЦ (IV стол.), "Святійший архієпископ Константино-поля - Нового Риму і Вселенський патріарх". Осідок у м.Стамбул.		
	Фінляндська Православна Церква (з 1957 р.)	
	Естонська Апостольська ПЦ (з 1923 р.) [1]	
		Грецька ПЦ (з 1922 р.) м-т Спиридон (Папагеоргіс)
		<ul style="list-style-type: none"> - Критська ПЦ -Українська ПЦ Америки (13 тис.) - Американська карпаторуська греко-правосл. Ц - Українська ПЦ Канади - Українська Автокеф. ПЦ США (з 03.1995 р.) - УАПЦ в діаспорі - окремі єпархії в Зах.Європі, Півн. і Півд. Америці, Азії, Австралії
2. Олександрійська ПЦ, "Блаженніший і найвищий отець, господар і владика (ім'я) Папа и Патріарх великого граду Олександрії, Лівії, Пентаполя, Ефіопії і всієї землі Єгипетської, Апостол і суддя Вселенної". Осідок у м.Александрії		

Кількість епархій	Кількість громад	Кількість монастирів	Кількість вищих і середніх навчальн. закладів	Офіційний друкований орган	Орієнтовна кількість вірних
4	5	6	7	8	9
1 архієп 4 митроп	70	10	30	часопис Ортодоксія	35 000
3	40	3	Ін-т православія, дух.семін.	часопис Ранкова зоря	біля 55 000
	біля 550				біля 1 500 000
30	біля 3500	біля 200	Православна академія на о.Крит, дух. семінарії, академії		біля 3 500 000
14	160	3	Ін-тут східних дослідж., Вища дух-педагог. школа, кілька шкіл	часопис Пантенос	близько 500 000

1	2	3
3. Антіохійська ПЦ(V ст.), “Блаженніший і святійший (ім’я) патріарх Великого Божого граду Антіохії, Сирії, Аравії, Кілікії, Іверії, Месопотамії і всього Сходу, отець народів і пастир пастирів”. Осідок у м.Дамаск		
4. Єрусалимська ПЦ (IV ст.) “Блаженніший і Всесвятійший Кір (ім’я), патріарх Святого граду Іерусалиму і всієї Палестини, Сирії, Аравії, обонпол Йорданії, Кани Галілейської і святого Сіону”. Осідок у м.Єрусалим(Діодор I		
	Сінайська архієп-я	
5. Російська (з 1943 р. - Руська) ПЦ (XVI ст.) “Патріарх Московський і всієї Русі (ім’я)”. Осідок у м.Москва		
	Японська ПЦ, автон з 1970 р.	
	Китайська ПЦ, автон. з 1957 р.	
		Українська ПЦ
		Білоруська ПЦ
		Латвійська ПЦ
		Молдавська ПЦ
6. Грузинська ПЦ (Vст.), “Святійший і блаженніший (ім’я) каталікос-патріарх всієї Грузії, архієпископ Мцхетський і Тбіліський”, резиденція у м.Тбілісі.		
7. Сербська Православна Церква (XIIIст.), “Святійший (ім’я), архієпископ Печський, митрополит Белградо-Карловацький, патріарх Сербський”, резиденція у м.Белград		
8. Румунська ПЦ (XIX ст.), “Блаженніший (ім’я) патріарх всієї Румунії, намісник Кесарії Кападокійської, митрополит Унгро-Влахійський, архієпископ Бухарестський”, резиденція у м.Бухарест.		

4	5	6	7	8	9
22	400	20	Бельментська дух. Академія, семінарії	"Ін-На-хра" (Бюлетень)	біля 750 000
2 митрополії	23	27	6 поч. шкіл та гімназій	часопис "Новий Сіон"	біля 260 000
1	11	1			біля 1 000
89	6011		2 дух.академії, пр-ий ун-т, богосл. ін-т, дух. семінарії	часопис Журнал московской патриархии	біля 60 000 000
3	83		Токійська православна семінарія	часопис "Сейкю дзихо"	біля 30 000
					біля 20 000
32	6 564	73	дух. академія, 4 дух.семінар.	Правосл. вісник	біля 20 000 000
10	982	10	дух.семін., богосл. ф-т		
	990				
13	більш 270	10	Дух. Академія, дух. семінарія	Інформаційний бюлетень патріархату	біля 3 000 000
28	більш 24000	180	Богосл. ф-т. Белград. ун-ту, 4 дух. семін.	Часопис Гласнік	більше 8 000 000
22	8 950	216 - чол. і 135 - жін.	2 богосл. ін-ти, 28 дух. семінарій, бог. фак-ти у 14 університет.	часопис Румунська Православн Церква, Православ'я	біля 20 000 000 (біля 500 тис. українців)

1	2	3
		Французська ПЦ із статусом автономної єпископії
		Бесарабська митроп. (з 11.1992 р.)
9. Болгарська ПЦ (вперше стала автокеф. у X ст.), "Святійший (ім'я) патріарх Болгарський". Осідок у м.Софія. (П-х Максим)		
		Єпархії у США, Канаді, Півд. Америці, Австралії
10. Кіпрська Православна Церква (V ст.), "Блаженніший (ім'я) Архієпископ Нової Юстиніани і всього Кіпру". Осідок у м.Нікозія.		
11. Елладська (Грецька) Автокефальна Православна Церква (XIX ст.), "Блаженніший (ім'я) Архієпископ Афінівський і всієї Еллади". Осідок у м.Афіни.		
12. Польська Православна Церква (XX ст.), "Блаженніший (ім'я) митрополит Варшавський і всієї Польщі". Осідок у м.Варшава.		
13. Албанська Православна Церква (з 1937 р.) [2]		
14. Православна Церква Чехії та Словаччини (отр. автокеф. від Моск. Патр-ту 1951 р.), "Митрополит Празький і всієї Чехії та Словаччини (ім'я)". Осідок у м.Прага Не визнається Константинопольським патріархом як автокефальна Церква		
15. Православна Церква в Америці (отр. автокеф. від Моск. Патр-ту 1970 р.), "Митрополит всієї Америки і Канади (ім'я)". Не визнається Константинопольським патріархом як автокефальна Церква		
		Мексиканський екзархат(Мексик. нац. католицька церква)

4	5	6	7	8	9
4	167				
11	більш 4 000	120	Дух. акаде- мія, дух. семінарія	часопис Церковний вісник	біля 8 000 000
3					
1 ар- хиєп 5 мит- роп	600	15	духовна семінарія	часопис Апостол Варнава	біля 450 000
43	біля 4 000	біля 200	2 богосл. ф- ти, 7 дворіч- них ін-тів, 8 дух. семінарій	часопис "Екклісія"	біля 4 000 000
6	понад 300	3	факультет у Варшав-ській христ. дух. академії	часопис Відомості Польської Авток. ПЦ	біля 1 000 000
					біля 500 000
4	115		православ- ний богословськ. Фак-т Прешовсько- го ун-ту	часопис "Глас пра- вос-лав"я"	біля 150 000
13	470	6	дух. академія, 2 дух. семі- нарія	газета Правос- лавн Цер- ква	біля 1 000 000

1	2	3
16. Російська ПЦ за кордоном (Російська закордонна Церква). Утворена у 1921 р. "Митрополит Східно-Американський і Нью-Йоркський (ім'я)". Осідок у м. Джордан-віль. Не визнана Вселенським православ'ям як автокефальна.		
17. Українська ПЦ Київський Патріархат (утворена 1992 р.) "Патріарх Київський і всієї Руси-України (ім'я)". Осідок у м.Київ. Не визнана Вселенським православ'ям як автокефальна. [3]		
	ПЦ. в Зах. Європі та Канаді. Автон. з 1994	
		Екзархат в Греції, з 1995 [4]
		Екзархат в Росії, з 1993, [5]
18. Українська Автокефальна ПЦ (зарєстрована 1995 р.) "Патріарх Київський і всієї України (ім'я)". Осідок у м.Київ. Не визнана Вселенськ. православ'ям як автокефальна. (патріарх Димитрій) [6]		парафії у Німеччині (є-п Петро Брук де Тралль)
19. Білоруська Автокефальна ПЦ в США. Не визнана Вселенським православ'ям як автокефальна.		
20. Македонська ПЦ, автокефальна з 1967 р. "Архиєпископ Охридський і Македонський (ім'я)". Осідок у м.Скоп'є. Не визнана Вселенським православ'ям як автокефальна. (арх. Михайло (Гогов)).		має у своєму складі 3 закордонні епархії.
21. Болгарська ПЦ (з 1992 р.). Осідок у м.Софія. Не визнана Вселенським православ'ям як автокефальна. (Патріарх Пімен)		
22. Черногорська ПЦ (бореться за відокремлення від Сербської ПЦ). У 1766 - 1918 рр. була незалежною.		

4	5	6	7	8	9
16	350	12	дух. семінарія	часописи та газети: Правосл. Русь, Правосл. життя та ін.	біля 500 000
24	1332	15	дух. академія, 8 дух. семінарій, 2 теол. факти	часопис Православн вісник	біля 5 000 000
3		1			
3	11	1	духовна семінарія	“Життя Богородського краю”	
10	1209	1	дух. семінарії, дух. колегія		біля 3 000 000
10	більш 300	більш 60	духовна академія, семінарія, богосл. ф-т в м.Скоп'є	“Вісник”, “Воскресеньє”, газета “Церковне життя”	біля 1 900 000
12			дух. семінарія		

ПРИМІТКИ:

1. З 1940 до 1995 року була у підпорядкуванні Руської православної церкви.

2. До 1967 р. Церква нараховувала 4 єпархії, 400 громад, 20 монастирів, біля 272 тис. вірних.

3, 6. Дані подаються на 1.01.1996 р. У вересні 1996 р. УАПЦ розкололася на дві церкви. Значна частина громад УАПЦ перейшла нині в УПЦ Київського патріархату та УПЦ МП.

4. "Митрополит Кереацинський і Саламінський Кир (ім'я)" (Нині - митрополит Тимофій).

5. "Архиєп. Бо-городський, патріарший екзарх УПЦ КП в Росії (ім'я)" (Нині архієпископ Адріан).

ДО 2000-РІЧЧЯ ХРИСТІЯНСТВА

А.Рутісхаузер (Швейцарія)*

ДО ПИТАННЯ ПРО ДОЛЮ ТА ПРОЩЕННЯ ГРІХІВ

Кожний взагалі знає, що людина не в змозі точно передати почуте, навіть якщо пройшло дуже мало часу. Проблема передачі змісту є важливою і для теологічних кіл. Враховуючи те, що Євангеліє від Марка написано приблизно через сорок років після земної смерті Христа, професор Д.Вейс відзначає: "Але відрізок часу довжиною в сорок років достатньо великий, щоб з'явилися цілком виправдані сумніви в тому, чи можна покладатися на спогади про події і насамперед відтворення слів Господа й чи не виявилися вже на той час руйнівна справа нерозуміння або ж спотворюючої фантазії й опоетизування, перш ніж євангелісти приступили до спасіння цього багатства від подальшого вивітрювання і

* **Примітка:** Статтями А.Рутісхаузера, Л.Калініної, І.Мозгового і П.Павленка (N3) ми починаємо публікації до 2000-літнього ювілею Різдва Христового. Не всі думки авторів публікацій редакція бюлетня поділяє, але вважає їх цікавими.